

UVODNE BESEDE

Mesec oktober je mimo in za vas smo pripravili novo številko informativnega biltena, ki prinaša novice z dogajanj na področju izobraževanja odraslih. Pišemo o pobudi zaboljšanje izobraževanja odraslih na področju visokega šolstva, povzemamo glavne misli s posveta o dejavnem staranju in prostovoljstvu v luči vseživljenjskosti učenja, ki je potekal v Portorožu in o seminarju dobre prakse v šolskem sistemu in izkušnjah z nivojskim poukom. Seznanjamo vas s konstruktivno sejo strokovnega sveta za izobraževanje odraslih in o tem, da smo dobili nov natis knjige 'Andragoško svetovalno delo'. Na koncu informativnega glasila smo dodali povabila za sodelovanje na dogodkih, ki jih pripravljajo različne organizacije. Še posebej vas vabimo, da se nam pridružite v fokusni skupini na temo Učenje in izobraževanje odraslih v občini za kakovost življenja in razvoj občine, ki jo vodimo v okviru našega društva.

Veliko užitkov ob prebiranju sedme številke informativnega glasila.

Mag. Darja Zorko Mencin, odgovorna urednica (darja.zorko@gmail.com)

POBUDE ZA ZBOLJŠANJE IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH NA PODROČJU VISokega ŠOLSTVA

Poročali smo že, da smo predstavniki Andragoškega društva Slovenije (ADS) imeli v maju pogovor z rektorjem Univerze v Ljubljani dr. Stanetom Pejovnikom; pogovarjali smo se o stanju izobraževanja odraslih v visokem šolstvu in o raziskovalni dejavnosti na področju izobraževanja odraslih in andragogike. Oktobra smo se o tej tematiki pogovarjali tudi z **direktorjem Direktorata za visoko šolstvo na Ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo (MVZT), dr. Stojanom Sorčanom**. Po tem pogovoru ocenjujemo, da se nam odpirajo kar lepe možnosti sodelovanja v MVZT in vplivanja na razvoj.

Obojestransko smo soglašali:

- da ADS imenuje ekspertno skupino, ki bo v procesu priprave Zakona o visokem šolstvu oblikovala predloge za umestitev področja izobraževanja odraslih v novi zakon o visokem šolstvu (podrobneje v zapisu, na spletni strani ADS: www.andragosko-drustvo.si);
- da pripravimo predlog za ustanovitev medresorskega organa na področju visokošolskega izobraževanja, ki bi imel pristojnosti za visokošolsko izobraževanje odraslih;
- da MVZT predložimo ukrepe za razvoj raziskovalne dejavnosti na področju izobraževanja odraslih;
- da v letu 2012 organiziramo posvet o visokošolskem izobraževanju odraslih.

Dr. Sorčanu smo že sporočili **sestavo ekspertne skupine**, ki šteje tri člane, to smo: mag. Peter Beltram, svetovalec in raziskovalec, Andragoški center Slovenije, dr. Zoran Jelenc, izr. prof., predsednik Andragoškega društva Slovenije, dr. Bogomir Mihevc, doc., nekdanji vodja Centra za razvoj Univerze in svetovalec pri Univerzi v Ljubljani.

Skupina bo imela naslednje naloge: pripravila bo analizo ustreznosti zdajšnje zakonske ureditve visokošolskega izobraževanja odraslih v Sloveniji; predstavila zakonsko ureditev visokošolskega izobraževanja odraslih v izbranih tujih državah;

oblikovala predloge za umestitev področja izobraževanja odraslih v novi zakon; oblikovala predlog rešitev (normativna ureditev visokošolskega izobraževanja odraslih; ureditev javne službe; odnos do koncesionarjev; pokritost izobraževanja odraslih v upravnih in strokovnih telesih; terminologija); posredovala predloge v obravnavo in sprejem Delovni skupini MVZT za pripravo zakona.

Dr. Zoran Jelenc

DEJAVNO STARANJE IN PROSTVOLJSTVO V LUČI VSEŽIVLJENJSKOSTI UČENJA

Posvet v Portorožu, 13. in 14. september 2011

Pod okriljem Ministrstva za šolstvo in šport sta Zveza ljudskih univerz in Andragoško društvo Slovenije pripravila posvet o dejavnem staranju in prostovoljstvu v luči vseživljenjskosti učenja.

Sodelovali so predstavniki različnih organizacij in ustanov. Prvi dan so se s svojimi prispevki predstavili tako člani, ki kreirajo politiko delovanja tega področja kot tudi strokovnjaki analitiki, ki skrbijo za dinamiko razvoja. Ugotovljeno je bilo, da smo v samem vrhu EU, kar zadeva izobraževanje in učenje starejših odraslih, menda celo na drugem mestu (prva je Avstrija, ki pa med starejše vključuje vse od 45. leta dalje). Pojem »**starejši**« se spreminja od države do države. Sami izobraževalni programi naj bi zato bili individualno pripravljene, kajti pestrost lastnosti posameznika, ki se odloča za izobraževanje v starejših letih, je neskončna - starost sama, življenjsko okolje (urbano, ruralno), zaposlitveni status, izobrazbena raven, samskost ali ne ipd.. Izobraževanje danes poteka tako med delom, kasneje v upokojitvi in tudi v fazi odvisnosti (četrti faza npr. v domovih za ostarele ipd.). Nič novega ni, da se prebivalstvo stara in je treba zanj čim bolj poskrbeti. Presenetljiva je bila informacija, da v Sloveniji ta problem ni zelo pereč, saj se naša država stara najmanj od vseh novih članic EU. Ker pa trend v razvitem svetu vsekakor napoveduje vse večje staranje prebivalstva, se moramo na to pripraviti, kajti starajoča se družba potrebuje vizijo izobraževanja odraslih, raziskovanje, svetovanje za dejavno staranje, kot pravi dr. Dušanka Findeisen. V družbi še vedno veljajo predsodki, da je za starejše »vse dobro«, da niso zahtevni, da se težje učijo – resnica pa je ravno nasprotna. Starejši so zelo zahtevni, so izredno dobri učenci in svoje znanje učinkovito prenašajo naprej. Le dejavno staranje povezuje generacije na pravi način.

Prostovoljstvo pri nas ni nič novega, le tako organizirano in sistematično načrtovano kot je to v »starih« kapitalističnih državah ni. Od nekdanj so kot prostovoljci odlično delovali in še delujejo gasilci, verjetno eno naših najstarejših prostovoljskih društev. Na ostalih področjih pa se stvari odvijajo bolj naključno in glede na akutne potrebe. Obstajajo številna društva, ki tudi že leta usposablajo prostovoljce za svoje potrebe. Tako npr. v zdravstvu, kjer le-ti veliko pripomorejo k celostnemu zdravljenju, ker se ukvarjajo z bolnikovo psiho, za kar preobremenjenim zdravnikom pogosto zmanjka časa in energije. Enako velja za starostnike, predvsem v domovih, kjer osebje ne zmore speljati vsega in kjer prebivalci domov za ostarele toliko bolj potrebujejo toplo besedo in pomoč pri dejavnostih. Enako velja tudi za najrazličnejša kulturna društva, ki so v celoti osnovana na prostovoljstvu. Po drugi strani imamo zelo veliko mlajših upokojencev (še posebej, ker je pri nas upokojitvena starost zelo nizka), ki se nemalokrat žalostijo doma, ker se počutijo odrezane ali celo osamljene in ne

vedo, kako naj rešijo svoje težave. Še vedno so v našem prostoru premalo znane možnosti za prostovoljno udejstvovanje. Večkrat slišimo, da bi mlajši upokojenci s svojim prostovoljnim delom lahko marsikdaj pomagali kritično obremenjeni srednji generaciji, ki ji preti izgorevanje.

Če starejši morda niso več izjemno hitri in vzdržljivi, so pa vir dragocenih izkušenj in znanj, za katere je škoda, da bi izzveneli v prazno. To bi bil en vidik prostovoljstva, ki bi ga starejši prebivalci lahko prispevali. Pogovor je tekel seveda še mnogo bolj kompleksno, kako reševati sedanje stanje, saj bo treba premakniti velik »kamen« v našem razmišljanju, da bi lahko udeležili številne zamisli, ki so se porajale v zvezi z razvojem tega področja pri nas.

Nataša Elvira Jelenc (natelje@gmail.com)

SEMINAR DOBRE PRAKSE V ŠOLSLEM SISTEMU IN IZKUŠNJE Z NIVOJSKIM POUKOM

Na Andragoškem centru Slovenije smo 29. septembra 2011 organizirali seminar projekta Included¹ z naslovom »**Dobre prakse v šolskem sistemu in izkušnje z nivojskim poukom**«. O dobrih praksah v šolskem sistemu sem spregovorila organizatorica seminarja in avtorica tega besedila. Govorci iz naslednjih institucij so spregovorili o nivojskem pouku v osnovnih šolah v Sloveniji: z Ministrstva za šolstvo in šport, s Pedagoške fakultete (vodja in še en član strokovne skupine za pripravo Bele knjige o vzgoji in izobraževanju (2011), z Zavoda Republike Slovenije za šolstvo, z OŠ Ledina in OŠ Danile Kumar ter dva starša otrok v osnovnih šolah. Predstavitve govorcev, rezultati raziskav, kot tudi razprava so pokazali, da so mnenja o nivojskem pouku deljena, nekateri so predstavili argumente za nivojski pouk, drugi pa argumente proti .

Rezultati projekta Included so pokazali, da je nivojski pouk segregacijska praksa, ki več socialne razlike med učenci in ne daje vsem učencem enakih priložnosti za učenje. Nekateri prisotni so bili mnenja, da je nivojski pouk ustrezna oblika razvrščanja učencev, ki vodi v boljši učni uspeh učencev. Iz raziskav v Sloveniji je razvidno, da v praksi med šolskim letom zelo malo otrok prehaja iz ene nivojske skupine v drugo. Starši otrok v osnovnih šolah so povedali, da so pogosto premalo informirani o nivojskem pouku – o njegovi organizaciji in vsebini, prav tako so premalo informirani o tem, kakšne so lastnosti heterogenih skupin, to pa je nekaj, kar bi se dalo izboljšati. Ugotovljeno je bilo tudi, da bi v Sloveniji potrebovali več strokovnjakov, ki se ukvarjajo s problematiko dobrih praks v šolah, saj v naši državi primanjkuje strokovnjakov, ki bi se ukvarjali s to temo.

Dr. Natalija Vrečer, Andragoški center Slovenije (natalija.vrecer@acs.si)

¹ Included projekt (Izobraževanje kot dejavnik družbene vključenosti) je mednarodni raziskovalni projekt 6. okvirnega programa, ki ga financirata Evropska komisija in Ministrstvo za šolstvo in šport. Koordinator projekta je Univerza v Barceloni (organizacija Crea). V projektu sodeluje 14 partnerjev iz 13. držav.

ANDRAGOŠKO SVETOVALNO DELO – ŽE TRETJI NATIS

V oktobru smo dobili nov natis knjige '**Andragoško svetovalno delo**', ki ga je izdala Znanstvena založba Filozofske fakultete v Ljubljani. To je že tretji natis tega dela; prva izdaja (150 izvodov) je izšla leta 2003, druga, nekoliko spremenjena izdaja (tudi 150 izvodov) leta 2009, drugi natis druge izdaje pa letos (v nakladi 300 izvodov). Tri izdaje tega dela v skupni nakladi 600 izvodov dokazujejo, da je tematika za naše izobraževalce odraslih in andragoge aktualna. Prvotno je bila knjiga namenjena študentom andragogike kot učbenik za predmet z enakim imenom, vendar po njej posegajo tudi strokovnjaki, ki se v Sloveniji ukvarjajo s svetovalnim delom, bodisi v središčih za informiranje in svetovanje, ki jih je v Sloveniji že 13, bodisi v drugih institucijah na področju izobraževanja odraslih ali na drugih področjih.

Avtorja dr. Sabina Jelenc Krašovec in dr. Zoran Jelenc sta tematiko obdelala v osmih poglavjih. To so: Pomen, vloga in potrebe; Opredelitev pojmov; Sistem, organiziranost in razvoj; Komunikacija v procesu andragoškega svetovanja; Informiranje; Svetovanje; Diagnosticiranje; Svetovanje za razvoj osebne in poklicne poti.

Če se bo pokazala potreba po še enem novem natisu avtorja napovedujeta, da bosta delo pomembneje dopolnila in aktualizirala.

Knjigo, ki obsega 274 strani, je mogoče kupiti za 26,80 evrov pri založniku, na Filozofski fakulteti, Aškerčeva 2 v Ljubljani.

Mag. Tanja Vilič Klenovšek, Andragoški center Slovenije, (tanja.vilic.klenovsek@acs.si).

DONACIJA DELA DOHODNINE TUDI V LETU 2011

Z Ministrstva za šolstvo in šport so nam potrdili, da je Andragoško društvo Slovenije uvrščeno v **seznam upravičencev do donacij dela dohodnine** tudi v letu 2011. Na seznam Davčne uprave RS je društvo uvrščeno med upravičence s področja šolstva, pod zap. št. 10.1.

Andragoško društvo bo o podrobnostih postopka dodelitve dela dohodnine obvestilo svoje člane in druge, tako kot že dve leti, še pred koncem leta. Ta dohodek je zelo dobrodošel za sicer skromen proračun društva, v l. 2010 je npr. znašal 727 evrov.

V imenu vodstva ADS se darovalcem, ki ste ADS že doslej namenili del svoje dohodnine, iskreno zahvaljujemo, za darovanje v letošnjem letu se prav tako priporočamo.

Zoran Jelenc

PRENOVLJENA SPLETNA STRAN IN NOVI NASLOVI E-POŠTE ZLUS

Obveščamo vas, da smo na **Zvezi Ljudskih univerz Slovenije** (ZLUS) prenovili spletno stran, ki jo bomo uporabljali za predstavitev aktivnosti ZLUS in članic ter promocijo vseživljenjskosti učenja. Prosimo vas, da obiščete spletno stran www.zlus.si in nam posredujete morebitne predloge za izboljšavo vsebine strani, ki jih bomo upoštevali v skladu s tehničnimi možnostmi. Prav tako vas obveščamo, da smo hkrati s prenovo spletne strani spremenili naslove elektronske pošte ZLUS. Nov naslov elektronske pošte ZLUS je zlus@zlus.si, naslov elektronske pošte generalnega sekretarja igor.kotnik@zlus.si.

Mag. Igor Kotnik, generalni sekretar ZLUS (igor.kotnik@zlus.si)

VABILO ZA SODELOVANJE V FOKUSNI SKUPINI » UČENJE IN IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH V OBČINI ZA KAKOVOST ŽIVLJENJA IN RAZVOJ OBČINE«

Srečanje bo potekalo v **torek, 8. novembra 2011** od 12. do 16. ure v prostorih Ljudske univerze Ptuj, Mestni trg 2, na Ptuj.

V Andragoškem društvu Slovenije (ADS) smo na podlagi analize **Vprašalnika o vlogi občin/regije pri razvoju izobraževanja odraslih²**, ugotavljali, kakšen je prispevek občin k razvoju izobraževanja odraslih: kako podpirajo izobraževanje odraslih, ali zagotavljajo svojim občanom ustrezen dostop do učenja in izobraževanja, kako ocenjujejo delitev pristojnosti med lokalno in državno ravni in kako načrtujejo razvoj izobraževanja odraslih.

Da bi vsestransko osvetlili vlogo občine, preverili ustreznost izhodišč in oblikovali priporočila in predloge, smo se odločili, da izvedemo fokusno skupino na lokalni ravni.

K razpravi vabimo ugledne strokovnjake, uspešne politike in praktike, da bi skupno razmišljali o vlogi občine in o tem, kako bi lahko zagotavljale in načrtovale kakovostno učenje in izobraževanje svojih občanov. Strokovnjaki s področja izobraževanja odraslih bodo na kratko predstavili stanje v občinah, politiki in praktiki primere dobrih praks na svojem območju.

Na fokusni skupini bomo izmenjali stališča in predloge o organiziranosti občine za načrtovanje in zagotavljanje krajevnega dostopa do kakovostnega izobraževanja in učenja odraslih na svojem območju in za uresničevanje nacionalne politike izobraževanja odraslih. Pričakujemo, da bo prispevek razprave v fokusni skupini pripomogel h kakovostnim predlogom za bodoče urejanje izobraževanja odraslih v občinah in za izboljšanje upravljanja tako na lokalni kot tudi na državni ravni.

V fokusni skupini bodo obravnavane naslednje teme:

- Sedanja ureditev in dejavnosti izobraževanja odraslih v občini
- Primeri dobrih praks v občini/regiji
- Mnenja in pobude članov fokusne skupine o opredelitvi kadrov, finančnih virov in programov, ki naj bi jih občine zagotavljale glede na število prebivalcev;
- Oblikovanje pobud za Ministrstvo za šolstvo in šport.

Vabljeni so:

- predstavniki izbranih občin (uprava, politika, izobraževalne in druge organizacije);
- izbrani predstavniki ADS
- izbrani predstavniki ljudskih univerz
- predstavniki lokalnega okolja (Ptuj in širše območje)
- predstavniki drugih izobraževalnih organizacij iz navedenih občin.

Projekt Izobraževanje odraslih v lokalni skupnosti financira Ministrstvo za šolstvo in šport. Izvaja se kot del LDN Andragoškega centra Slovenije, izvajalec je Andragoško društvo Slovenije.

Prijavnice zbiramo do ponedeljka, 7. novembra, na naslov: Andragoško društvo Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana ali po e-pošti: olga.varl@acs.si.

Olga Drofenik, nosilka projekta (odrofenik@acs.si).

² Vprašalnik je bil pripravljen v okviru priprav na Belo knjigo o vzgoji in izobraževanju v RS. Občine so nanj odgovarjale od februarja do aprila 2011. Na vprašalnik je odgovorila 101 občina, kjer živi 69% prebivalcev Slovenije.

KONSTRUKTIVNA SEJA STROKOVNEGA SVETA ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

V četrtek, 13. oktobra 2011 je potekala 65. seja Strokovnega sveta Republike Slovenije za izobraževanje odraslih, kjer je bilo na dnevni red uvrščeno konstituiranje Strokovnega sveta RS za izobraževanje odraslih in imenovanje delovne komisije Strokovnega sveta RS za izobraževanje odraslih.

Strokovni svet RS za izobraževanje odraslih je imenovala Vlada Republike Slovenije na 140. redni seji dne 16. junija 2011. Izvoljeni člani so: dr. Sonja Kump, predsednica, mag. Alenka Urbančič, Janez Dekleva, mag. Janja Meglič, Marijela Lebinger, Janko Simčič, mag. Jasna Kržin Stepišnik, Jasna Dominko Baloh, Ema Perme, mag. Brigita Kruder, Irena Kuntarič Hribar, Mirjana Šibanc, Bojana Sever in Marjeta Gašperšič.

Povzeto po Novicah Sektorja za izobraževanje odraslih pri Ministrstvu za šolstvo in šport – NoviSIO – 10/2011.

Več o novicah je na voljo na spletni strani ACS: <http://arhiv.acs.si/NoviSIO/102011.pdf>.

DOBER PRIMER PROJEKTA MOČ MEDGENERACIJSKEGA POVEZOVANJA

V e-publikaciji podjetja Vibacom Aktualno 2.0, katere namen je poslovni javnosti prikazati nove poslovne izzive ter izvirne in uspešne zgodbe slovenskega in globalnega prostora, smo prebrali članek o zanimivem projektu: »**Moč medgeneracijskega povezovanja**«.

Ob letošnjem evropskem letu prostovoljstva poteka projekt Simbioza@, e-pismena Slovenija, ki je vseslovenski jesenski prostovoljski projekt in temelji na medgeneracijskem sodelovanju in ga je med 17. in 21. oktobrom 2011 organiziral Zavod Ypsilon. V petih dneh so mladi prostovoljci na brezplačnih delavnicah po vsej Sloveniji predstavnike starejše generacije navduševali nad uporabo računalnika in interneta. Osrednji namen akcije je bil omogočiti starejšim pozitivno izkušnjo z računalnikom, vzbuditi in okrepiti njihovo samozavest, jih motivirati za nadaljnje učenje, uporabo računalnika in interneta. V projekt je bilo vključenih več kot 5.700 starejših, ki so se projektu pridružili kot učenci in več kot 2.400 mladih prostovoljcev, ki so bili pripravljeni svoj čas posvetiti učenju starejših. Pri izvedbi projekta so pomagali tudi mnogi lokalni koordinatorji. Več o tem projektu lahko preberete na: <http://www.aktualno.biz/2011/10/moc-medgeneracijskega-povezovanja.html>

AKTUALNE NOVICE

LETNI POSVET O IZOBRAŽEVANJU ODRASLIH 2011 – RAZMISLEK O VREDNOTAH V GLOBALNI DRUŽBI

Letni posvet bo potekal 15. in 16. novembra 2011 na Ptuj.

Rdeča nit letnega posveta »**Razmislek o vrednotah v globalni družbi**« je vloga izobraževanja odraslih pri ohranjanju in soustvarjanju vrednot v sodobni, globalni družbi. Med govorniki pričakujemo predstavnike politike, stroke in prakse s področja izobraževanja kot tudi drugih resorjev.

Udeleženci bodo lahko prisluhnili izvirnim pogledom na širše okoliščine, znotraj katerih se izobraževanje odraslih udejanja, obenem nanje tudi vpliva. Dejavno bodo sodelovali pri

opredeljevanju ukrepov, s katerimi bi lahko izboljšali rezultate na področjih učenja, pridobivanja znanja in izobraževanja odraslih na različnih ravneh. Vabljeni ste tudi k omizju s predstavniki ministrstva.

Med gonilnimi silami globalne družbe je nedvomno **povezovanje**. Omogoča nam, da se krepimo kot skupnost in kot posamezniki, a le, če ob tem ne prezremo temeljnih človeških vrednot. Te so stare kot človeštvo sâmo, vendar na časovni premici pridobivajo nove obraze in razsežnosti. **Evropa 2020** in druge politične agende na nacionalni in mednarodni ravni jih opredeljujejo na svoj način, obvezujoč in morda na prvi pogled oddaljen od vsakdanjega osebnega in strokovnega življenja. Letošnji posvet je priložnost, da si jih ogledamo in ponotranjimo.

Več informacij o letnem posvetu lahko dobite na spletu: <http://pro.acs.si/lp2011/>.

ZAKLJUČNA KONFERENCA Z NASLOVOM »ZA ODRASLE USTVARJAMO NOVE PRILOŽNOSTI«

Vabimo Vas, da se udeležite zaključne konference z naslovom: **»Za odrasle ustvarjamo nove priložnosti«** Andragoški center Slovenije organizira zaključno konferenco v okviru projekta ESS, Razvoj pismenosti ter ugotavljanje in priznavanje neformalnega znanja. Konferenca bo potekala **7. decembra 2011** v Grand Hotelu Union, na Miklošičevi 1 v Ljubljani. Vljudno vas vabimo, da se udeležite dogodka in z vašo prisotnostjo in strokovnim pogledom prispevate k nadaljnjemu razvoju pismenosti in neformalnega učenja na Slovenskem.

Več informacij o konferenci lahko dobite na spletu: <http://pro.acs.si/razvoj2011/>.

Na konferenco se lahko prijavite preko spletnega prijavnega obrazca. Informacije so na voljo: Gregor Jenko, univ. dipl. psih., Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, Ljubljana, tel.: 01 5842 597.

ADEES, E-glasilo Andragoškega društva Slovenije

Uredniški odbor: dr. Zoran Jelenc, Borka Kucler, mag. Darja Zorko Mencin (odgovorna urednica)

darja.zorko@gmail.com, mag. Marija Velikonja (urednica) marija.velikonja@t-2.net

Oblikovanje naslovnice: Irena Hlede